

STJERNESKUD

OVER DANMARK OG NÆRMESTE OMLANDE

I 1911 OG 1912

AF

TORVALD KØHL.

Nedenstaaende Beretning fremkommer som Supplement til de i „Oversigt over det Kgl. danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger“ 1905 Nr. 3, 1906 Nr. 3, 1907 Nr. 5, 1909 Nr. 6 og 1911 Nr. 4 offentliggjorte Meteoragttagelser. Ved Udgangen af 1912 var Antallet af indregistrerede Meteoror siden 1. Januar 1875 naaet op til 5533.

Observationskolonier.

Nr.	Aar	Station	Observator	Antal app. Baner
34	1911	Odder („Carina“)	{ Torvald Køhl Ludvig Dolleris }	13
		København F	S. A. Kierulff	67
		Varde	N. H. Bossen	25
		Slettestrand	J. Skakke	14
		Lemvig	Thøger Larsen	18
		Helsingør	Elias Breson	25
		Aarhus	Chr. Helstrup	1
		Køge	J. Christensen	1
		Kristiania	C. Werenskiold	16
35	1912	Odder („Carina“)	{ Torvald Køhl Bjørn Drachmann }	18
		København F	S. A. Kierulff	12
		Varde	N. H. Bossen	15
		Nordby (Fanø)	J. Skakke	16
		Jyderup	R. Malling Povlsen	9
		Skelskør	Samme	8
		Charlottenlund	Fr. Orulf	1
		Kragelund	R. Randløv Jensen	1
		Nyborg	Th. Vaaben	1
		Ringsted	I. V. Christensen	1
		Faxe	Lau	1
		Østermarie	Joh. Bøgeskov	2
		Mern	Jens Larsen	1

I alt... 266

Stationerne.

Nr.	Station	G. Længde (fra Københavns Observatorium)	G. Bredde n.	Afstand fra	
				Jordaksen	Ækvators Plan
				Kilometer	Kilometer
1	Charlottenlund . .	0° 0'.2ø.	55°45'.4	3597	5248
2	Faxe	0°28'.0v.	55°15'.0	3643	5217
3	Jyderup	1° 9'.3v.	55°39'.8	3605	5243
4	Kragelund	3°11'.0v.	56°10'.0	3559	5274
5	København F	0° 3'.5v.	55°41'.1	3603	5244
6	Køge	0°23'.6v.	55°27'.5	3624	5231
7	Mern	0°31'.0v.	55° 3'.0	3661	5204
8	Nordby	4°10'.3v.	55°27'.0	3625	5230
9	Nyborg	1°47'.0v.	55°18'.7	3638	5221
10	Odder („Carina“) . .	2°25'.7v.	55°58'.4	3577	5262
11	Ringsted	0°47'.0v.	55°26'.6	3625	5230
12	Slettestrand	3°12'.8v.	57° 9'.0	3468	5334
13	Varde	4° 5'.8v.	55°37'.2	3609	5240
14	Østermarie	2°29'.5ø.	55° 7'.5	3655	5208

Stationsparrene.

Nr.	Stationspar	Længde- differens	(A)	D	log K
1	I Varde	0°53'.0	159°17'.3	+ 31°52'.2	2.2505
	II Slettestrand				
2	I Slettestrand	3° 9'.3	56°51'.4	÷ 20°48'.2	2.4038
	II København F				
3	I Kragelund	3°11'.2	80°54'.3	÷ 7°19'.0	2.3100
	II Charlottenlund				
4	I Varde	1°40'.1	108° 5'.0	+ 11°21'.3	2.0482
	II Odder				
5	I Nordby	1°44'.6	114°40'.5	+ 14°57'.7	2.0933
	II Odder				
6	I Varde	2°56'.5	92°47'.1	+ 0°55'.7	2.2678
	II Jyderup				
7	I Jyderup	1° 5'.8	92° 4'.6	+ 0°49'.8	1.8389
	II København F				
8	I Varde	4° 2'.3	93°20'.3	+ 0°54'.1	2.4052
	II København F				
9	I Nyborg	1° 0'.0	102°28'.6	+ 7°54'.6	1.8155
	II Ringsted				
10	I Faxe	2°57'.5	87°52'.5	÷ 2°44'.0	2.2758
	II Østermarie				
11	I Mern	3° 0'.5	93°17'.0	+ 1°11'.5	2.2836
	II Østermarie				

I betegner den vestlige, II den østlige Station. (A) og D betegner henholdsvis Rektascension og Deklination for det Punkt paa Himlen, der træffes af en ret Linie fra Station I gennem Station II ved 0^h 0^m 0^s Stjernetid for Station I.

Simultan-Iagttagelser.

Nr.	Tid	Station	Meteorets		Størrelse	Anmærkninger
			Begyndelse α δ	Ende α δ		
112	1911, August 12, 10 ^h 44 ^m pm. ¹	Varde	$\overset{\circ}{(48 + 40)}$	$\overset{\circ}{(47 + 37)}$ 47 + 40	3	²
		Slettestrand	(341 + 28)	(327 + 8) 327 + 5	1	
113	1911, August 12, 10 ^h 49 ^m pm.	Varde	(43 + 48) 41 + 47	(37 + 42) 36 + 41	1	Hale.
		København F	(49 + 64) 50 + 61.7	(84 + 82) 85 + 80.5	1	Hale.
114	1911, August 12, 11 ^h 11 ^m pm.	Varde	(55 + 54)	(65 + 55) 65 + 55	2	
		Slettestrand	(316 + 28)	(301 + 3) 303 + 2	1	Stribe.
115	1911, August 12, 11 ^h 49 ^m 35 ^s pm.	Slettestrand	(21 + 29)	(30 + 19) 32 + 16	1	
		København F	(92 + 55)	(104 + 57) 105 + 58.5	4	
116	1912, Juli 16, 11 ^h 1 ^m pm.	Kragelund		(15 + 65) 15 + 65		Ildkugle.
		Charlottenl.	(162 + 45)	(169 + 43) 168 + 43		Ildkugle.
117	1912, August 9, 10 ^h 25 ^m 45 ^s pm.	Varde	(56 + 53)	(42 + 47) 42 + 47	1	
		Odder	(40 + 74)	(93 + 82) 93 + 82	4	Hale i 15. ^s Beg. usikker.
118	1912, August 9, 10 ^h 38 ^m pm.	Nordby	(17 + 47)	(1 + 41) 0 + 38	2	
		Odder	(308 + 37)	(290 + 30) 290 + 33	3	
119	1912, August 10, 10 ^h 48 ^m pm.	Varde	(59 + 52) 58 + 53	(54 + 56) 51 + 55		
		Jyderup	(120 + 72) 120 + 69	(165 + 66) 167 + 66	1	Svag Hale.
		København F	(183 + 58)	(187 + 49) 186 + 52.5	1	Hale.

¹ Mellemeuropæisk Zonetid. ² De i Parentes satte Positioner er de *observerede*, de andre de *korrigerede*.

Simultan-Iagttagelser.

Nr.	Tid	Station	Meteorets				Størrelse	Anmærkninger
			Begyndelse		Ende			
			α	δ	α	δ		
120	1912. August 28, 10 ^h 8 ^m pm.	Nyborg	°	°	82 + 49	°		Klart Meteor.
		Ringsted			83 + 49			Ildkugle.
121	1912, Sept. 15, 10 ^h 10 ^m pm.	Faxe			158 + 58			Klart Meteor.
		Østermarie	297 + 34		34 + 10			Ildkugle.
122	1912, Okt. 8, 6 ^h 57 ^m pm.	Mern	45 + 40		35 + 11			Mindre Ildkugle.
		Østermarie	15 + 40		280 + 35		1/5☾	Ildkugle.
					280 + 33			
					62 + 38			
					143 + 52			
					145 + 54			

Oversigt over Beregnings-Resultaterne.

λ betegner geogr. Lgd. fra Københavns Observatoriums Meridian, φ nordlig geogr. Bredde for det Punkt, hvor Meteoret stod i Zenit, h Højden over samme Punkt.

Nr.	Begyndelse			Ende			Banens Længde	Radiant	
	λ	φ	h	λ	φ	h		l	α
	°	'	Kilom.	°	'	Kilom.	Kilom.	°	°
112				2 16.5 v.	56 28.1	59.8			
113	5	1.7 ø	59 16.8	463.2	0 18.9 ø.	57 5.1	179.5	480	46 + 52
114				3 11.5 v.	56 22.6	59.8			
115				0 44.3 ø.	57 5.9	86.7			
116				2 19.8 v.	56 49.0	90.0			
117				2 21.6 v.	56 35.8	79.1			
118				2 29.5 v.	55 36.4	99.5			
119A	1	14.3 v	57 48.9	173.6	2 10.4 v.	56 59.3	125.5	120.1	70 + 49
B				2 9.8 v.	56 59.7	125.5			
C				2 11.4 v.	56 59.7	126.9			
120				1 7.5 v.	56 1.0	33.1			
121				1 48.1 ø.	55 0.8	54.8			
122				1 51.6 ø.	56 27.8	61.5			

Særlig Interesse frembyder Nr. 113 paa Grund af den enorme Begyndeshøjde, der næsten er dobbelt saa stor som Højden for Nr. 74*). — Nr. 119 iagttoges fra 3 Stationer, men kun det ene Par (A = Varde—

*) Meteoret d. 29/10 1909 i Rusland begyndte sit synlige Løb i en Højde af 368 Km. over Boronova.

Jyderup) kunde udnyttes til Beregning af Begyndelsespunktet, hvorimod Endepunktet bestemtes ved Kombination af alle 3 Par: Varde—Jyderup (A), Varde—København (B) og Jyderup—København (C). — Nr. 121. Til den fra Østermarie angivne Størrelse $\frac{1}{5}\zeta$, vilde svare en virkelig Diameter af 126 Meter. — Om Nr. 122 indkom 55 Beretninger, 14 danske og 41 svenske. Det saas endog i Torrild ved Odder, d. v. s. en Afstand af over 300 Km. Meteoret eksploderede gentagne Gange, og fra Vexiø hørtes Braget i sydlig Retning. En samtidig med Fænomenet indtraadt Ildsvaade i Tingsryd Præstegaard blev straks sat i Forbindelse med Meteoret, men den foretagne videnskabelige Undersøgelse har dog ikke bekræftet Antagelsen.

Radiationspunkterne.

Nedenstaaende Liste giver Radianterne, med Tilføjelse i Parentes af det til hver enkelt Radiant benyttede Antal Baner, hvilket Antal atter er fremstillet i 2 Addender, som viser henholdsvis, hvor mange Baner der laa indenfor $0-2^\circ$, og hvor mange der laa i $2-5^\circ$ Afstand fra Radianten.

1911, August 9:	$22^\circ + 63^\circ$	(3 = 3 + 0)
	$52^\circ + 60^\circ$	(8 = 6 + 2)
August 10:	$37^\circ + 46^\circ$	(11 = 11 + 0)
	$53^\circ + 49^\circ$	(7 = 6 + 1)
August 11:	$44^\circ + 56^\circ$	(16 = 11 + 5)
	$55^\circ + 65^\circ$	(3 = 3 + 0)
August 12:	$52^\circ + 56^\circ$	(33 = 26 + 7)
	$30^\circ + 51^\circ$	(8 = 5 + 3)
1912, August 9:	$45^\circ + 53^\circ$	(4 = 3 + 1)
August 10:	$300^\circ + 60^\circ$	(3 = 3 + 0)
	$59^\circ + 44^\circ$	(3 = 3 + 0)
	$35^\circ + 61^\circ$	(18 = 15 + 3)
	$45^\circ + 53^\circ$	(10 = 8 + 2)
August 11:	$61^\circ + 55^\circ$	(9 = 6 + 3)

Foruden disse Radianter var der Antydning af flere andre, som f. Eks. Punktet $317^\circ + 10^\circ$, hvorfra et Par langsomme Meteoror udgik.